

Eesti Puuetega Inimeste Koja 2022 aasta tegevuste kokkuvõte

Huvikaitse

Huvikaitse on EPIKoja keskne igapäevatöötegevus, mis kajastub kõikides meie teemades, üritustel, ettekannetes, ekspertarvamustes, meediakajastuses, intervjuudes, kohtumistel jne.

Huvikaitse arendamine eeldab ka võrgustiku jõustamist ja toetamist. Meie eesmärk on korraldada võrgustikule kontaktüritusi, tagades samal ajal sihtgrupile, partneritele ja huvilistele tänapäevase osalemise võimalus videosilla teel võimaluse. Kuigi võrgustikus läbiviidud mini-uuringust (märts 2022) selgus, et oodatakse taas rohkem kontaktüritusi, näitab selle aasta praktika, et suur osa inimestest eelistab üritustel osaleda veebi kaudu. Arvestame veebiülekanne korraldamise ja järelvaatamise võimaluse pakkumisega ka edaspidi. Kõik meie üritused on nii kohapeal kui veebis osalejatele ligipääsetavad, st olemas on viipekeeletõlge, kirjutustõlge ning ülekandel hea kõla ja kvaliteet.

Kohtusime paljude erinevate riigiametite esindajatega, samuti on tõusnud erasektori huvi sotsiaalse vastutustundlikkuse, kaasamise, ligipääsetavuse tagamise vastu. EPIKoda soovitakse kaasata erinevate partnerite poolt projektidesse, küsitakse sisendit, soovitakse tagasisidet jne.

Septembris esitasime **erakondadele ettepanekud valimisprogrammidesse**, mille lisamine tulevases koalitsioonilepingusse aitaks kaitsta puuetega ja erivajadustega inimeste õigusi. Ettepanekud puudutavad võrdset kohtlemist, sotsiaalkaitset, tervishoidu, haridust, ligipääsetavust ja tööturgu. [Eesti Puuetega Inimeste Koja ettepanekud 2023. aasta riigikogu valimisteks | Eesti Puuetega Inimeste Koda \(epikoda.ee\)](#). Tegevusega seondub 15.02.2023 toimuva puuetega inimeste toimetuleku ja heaolu teemalise **valimisdebat**i ettevalmistus.

Sügisel kohtusime **nii töö- ja tervise ministri kui ka sotsiaalkaitseministriga**. Lisaks toimus mitmeid erinevaid kohtumisi sotsiaalministeeriumi ametnikega, sh ka võrgustikuliikmete osalusel (erihooletanne, pensionid, SKA iseteenindus jne).

Alustasime **huvikaitse saadikute** töögrupi kohtumistega. Eesmärgiks julgete, konstruktiivsete ja teadlike võrgustikuliikmete kasvatamine ning puuetega inimeste sisuline ja pädev esindamine erinevates piirkondlikes ja üle-eestilistes töögruppides, aruteludes jne.

Ligipääsetavuse teemalisele huvikaitsele andsime lisaks mitmetele koolitustele ja infopäevadele hoogu nii nõustades kui **ligipääsetavuse alase teadlikkuse tõstmise projektiga** algust tehes (vt sündmused).

Korraldasime **ligipääsetavuse alaseid ja puudespetsiifilisi koolitusi** – Tallinna Linnamuuseum, AS Riigi Kinnisvara, Tallinna Linnatranspordi AS, SA Virumaa Muuseumid, koolitus hambaarstidele.

Taskuhäälingud (podcastid) on sellest aastast viipekeelse tõlkega [\(1\) Pooltund tervise- ja tööministri Peep Petersoniga \(viipekeeles\) - YouTube](#) ja **Sinuga ajakirja** kõik artiklid on tõlgitud ka lihtsasse keelde [Avaleht | Ajakiri Sinuga \(epikoda.ee\)](#)

Koostöö

EPIKoja ja liikmesorganisatsioonide põhiline rahastaja Eesti Puuetega Inimeste Fond (EPIFond) on olnud aastatel 2020-2022 Sotsiaalministeeriumi strateegiline partner. See tähendab meie võrgustiku jaoks senisest pikema plaani seadmise ruumi. Koostöös EPIFondiga tegime Sotsiaalministeeriumile pöördumise peamiste murekohtadega, seoses võimaliku strateegilise partnerluse perioodi lühenemisega kolmelt aastalt aastale, samuti tõime välja lisavahendite vajaduse nii KOV vaiete õigusnõustamise teenuse käivitamiseks ja osutamiseks (sarnaselt töövõime hindamise ja puude tuvastamise nõustamise

teenusega), võrgustiku investeringuteks ja tegevmeeskonna töötasude katteks. EPIKoja võrgustiku rahastamine jätkub EPIFondi kaudu ka aastatel 2023-2024. Ministeeriumide (Sotsiaalministeerium, Rahandusministeerium) õigusosakondade hinnangul ei olnud võimalik sõlmida pikemat, kui 1-aastast strateegiliste partnerluse lepingut, mistõttu jätkatakse 1-aastaste lepingute alusel, kuid EPIKoja selge seisukoht oli ja on, et strateegiline partnerlus eeldab ka kindlat, turvalist ja pikaajalist rahastuskokkulepet.

Lisaks sotsiaalministeeriumi poolt rahastatavale EPIKoja töövõime hindamise ja puude tuvastamise nõustamise teenust pakkuva projekti jätkumisele, jätkub 2022. aastast alates Justiitsministeeriumi poolt rahastatud õigusnõustamise teenus puuetega inimestele koostöös SA-ga Õigusteenuste Büroo.

Jätkasime psüühikahäirega inimeste huvikaitse projekti ja juhtpartnerina rahvusvahelist projekti SENSationalSTEM. Mõlemad projektid on 31.12.2022.a. edukalt lõppenud, sh on EPIKoja panusel, vedamisel ja kaasabil loodud MTÜ Eesti Psüühikahäiretega Inimeste ja nende Lähedaste Huvikaitse Liit.

Sündmused

Korraldasime võrgustikule 2 liikmeklubi kohtumist, viisime läbi 2 üldkoosolekut koos päevakohaste loengutega puuetega inimeste õiguste õiguste, organisatsiooni arendamise ja ligipääsetavuse teemadel ning korraldasime uue juhatuse valimised. Toimus 12 juhatuse koosolekut. Korraldasime puuetega inimestele ja laiemale huviliste ringile koostöös Sotsiaalkindlustusametiga kontaktüritusena infopäeva, Töötukassaga teemapäeva. Tagasime ka Zoomis osalemise võimaluse. EPIKoja YouTube kanalil järelvaadatavatel infopäevadel on nii eesti keele viipekeele kui - kirjutustõlge. Osalesime EDF (3) ja EPF kohtumistel (2).

Osalesime korraldaja, ettekandja või kuulajana ca 100 üritusel.

Veebruaris toimus **harvikaiguste** teemaline arutelu, mis käsitles harvikaiguste ravi, väljakutseid jms. Arutelul osalesid lisaks EPIKoja tegevjuhile nii töö- ja tervise minister kui Haigekassa juht, arutelust toimus otseülekanne nii Postimehe studios kui EPIKoja facebooki kanalil ([Facebook](#)). Samuti andsime Harvikaiguste päeva puhul välja **video, tutvustamaks harvikaiguste teemat**, video on ka lähiaastatel ajakohane ([\(191\) Harvikaiguste päev 2022 - YouTube](#)).

Mais andsime ligipääsetavuse päeva puhul välja **video ligipääsetavuse abc-st** peamiste puudeliikide esindajate kaudu ([\(191\) Eesti Puuetega Inimeste Koda kutsub märkama ja looma ligipääsetavaid lahendusi - YouTube](#)). Videol on ca 600 vaatamist ning oleme saanud palju positiivset tagasisidet.

Koostöös Lääne-Virumaa Puuetega Inimeste Kojaga korraldasime juunis Tamsalus **puuetega inimeste kultuurifestivali**. ([\(1\) OTSE: Puuetega inimeste kultuurifestival, 3.-4. juunil Tamsalus - YouTube](#))

USA saatkond Eestis toetusel valmistasime ette **EPIKoja ala ja lava Arvamusfestivalil**, mis toimus 12.-13.augustil. Kutsusime oma aruteludega lavale ka Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni ja Eesti Inimõiguste Keskuse. Meie lava kandis nime „Kõik on kaasas“. Kõikidel aruteludel oli palju huvilisi ning tagasiside meie teemadele oli väga hea.

Arutelud:

- Sotsiaal-ala teemad ei kipu Eestis kõnetama neid, kellel isiklik kogemus valdkonnaga puudub. Sageli ei sisalda näiteks kohaliku tasandi valimisprogrammid silpigi sotsiaalvaldkonnast, samuti ei ole sotsiaalvaldkonna valimislubadused need, mis Toompeal jõuooni sätiksid või häáli meelitaksid. Kuidas seda muuta? Miks see muutus oluline on? Kust algab teadlik arvestavaks ja kaasavaks kodanikuks kasvamine? ([\(1\) ARVAMUSFESTIVAL 2022: Sotsiaalkaitse masside mõtetesse! - YouTube](#))

- Puuetega inimeste teemade kajastus on sageli seotud murede, piirangute, takistuste ja diskrimineerimisega. Seekord arutame koos puuetega inimestega, millisel kohal on nende elus huumor ja kas puude üle on sobiv nalja teha. [\(1\) ARVAMUSFESTIVAL 2022: Puuetega inimeste kaasamisest. Huumoriga. - YouTube](#)

Septembris korraldasime ligipääsetavuse teemalise õppevisiidi Oslosse, kaasates ka võrgustikuliikmeid ja EPIFondi. [EPIKoda käis koos EPIFondi ja võrgustiku liikmetega õppevisiidil Oslos | Eesti Puuetega Inimeste Koda](#)

Oktoobris korraldasime esimese **patsientide hariduspäeva “Teadus inimesele lähemale”** koostöös Eesti Reumaliidu ja Eesti Põletikulise Soolehaiguse Seltsiga. Üritus sai palju positiivset tagasisidet ning 2023.aastal plaanime sarjaga jätkata ning koostöös Ravimitootjate Liiduga 2 hariduspäeva korraldada.

EPIKoda tegevdirektor Maarja Krais-Leosk viis Tagasi Kooli liikumise raames läbi **e-külalistunni**: Kas puudega inimesel on samad õigused, mis puudeta inimesel? E-külalistund on 45-minutilise tund, mis koosneb 15-20 minutilisest otseülekandest, tunnikavast õpetajatele ja ülesannetest õpilastele. Kõik tunnid on järelvaadatavad Tagasi Kooli YouTube kanalil. [\(1\) #382 Maarja Krais-Leosk - Kas puudega inimesel on samad õigused, mis puudeta inimesel? - YouTube](#)

Ligipääsetavusealase teadlikkuse tõstmise projekti raames viisime läbi **infoseminari** 100-le inimesele [\(1\) Projekti Ligipääsetavuse alase teadlikkuse tõstmise programm infoseminar 03.11.2022 - YouTube](#) ning **koolituse võrgustikule sissejuhatusest ligipääsetavusse**.

Novembris korraldasime **tugiisiku teenuse teema- ja inspiratsioonipäeva**, millel oli väga palju huvilisi (kuu jooksul kogunes ca 1000 järelvaatamist) [\(1\) OTSE: Tugiisikuteenuse teema- ja inspiratsioonipäev 15.11.2022 Eesti Puuetega Inimeste Kojas - YouTube](#)

Koostöös TTÜ Akadeemilise Naiskooriga korraldasime 3.detsembril puuetega inimeste päeva puhul **ühtekuuluvuskontserdi “Mis on inimene?”** Kontsert toimus täismajale. Kontsert on järelvaadatav nii viipe- kui kirjutustõlkega [\(1\) Ühtekuuluvuskontsert "Mis on inimene?" kirjutus- ja viipetõlkega - YouTube](#) kui ka kirjeldustõlkega [\(1\) Ühtekuuluvuskontsert "Mis on inimene?" kirjeldustõlkega - YouTube](#).

2021.a. detsembris puuetega inimeste päeva puhul toimunud **fotonäitus “Puue ei ole alati silmaga nähtav”** on nõ rändnäitusena olnud 2022 aasta jooksul neljas erinevas maakonnas.

Meedia

Huvilisteni jõudis aasta jooksul 12 e-uudiskirja ning 6 taskuhäälingu episoodi. Ajakiri Sinuga ilmus nii paberkandjal kui ka digiajakirjana 2 korral. Meediakajastustes olime 48 korral.

Mõned näited:

Meelis Joost <https://open.spotify.com/episode/4bDVFYZfyGLgK5HY1TfkGw>

Kristi Rekand <https://tai.ee/et/sotsiaalto/puude-raskusastme-tuvastamine-ja-toovoime-hindamine-noustamisteenuse-praktika-pohjal>

Mari Puuram <https://tai.ee/et/sotsiaalto/ligipaasetavus-kelle-jaoks>

Tauno Asuja <https://tai.ee/et/sotsiaalto/teekond-psuuhikahairetega-inimeste-huvikaitse-katusorganisatsiooni-asutamiseni>

Maarja Krais-Leosk <https://www.ohtuleht.ee/1075609/puuetega-inimeste-estseisja-oled-sa-kunagi-moelnud-milline-privileeg-on-hingata>

Sisemine areng

EPIKoja tegevmeeskonnas alustas veebruaris 2022. tegevjuhina Maarja Krais-Leosk. Vladislav Veližanin lahkus aprillis uutele väljakutsetele. Seega alates 2021. aasta sügisest on tegevmeeskonna isikkoosseisus palju muutuseid olnud, kuid meeskond on toiminud tegusa ja teotahtelisena. 2023.aastal loodame 2-3 uue kolleegi liitumisele.

2022.aastal valiti EPIKojale uus juhatus, samuti vahetus juhatuse esimees, kelleks nüüdsest on Meelis Joost.

Möödikud

Meie tegevmeeskonnas panustab aastalõpu seisuga 4 inimest, hoiame töös 7 kommunikatsioonikanalit, esitasime 33 eksperarvamust ja koondarvamust õigusaktidele, jõudsime avalikus meedias pildile 48 korral ja osalesime 41 töörühmas. Nõustasime kokku 1842 inimest, Facebookis jälgis meid 3412 inimest ning meie kodulehekülj kogus ca 44 500 külastust.

Rahastamine ja töötamine

EPIKoja tegevusprogrammi 2022 (Suund 1) tegevusi ja projekti „Psüühikahäiretega inimeste ning nende lähedasi koondavate organisatsioonide huvikaitsealase tegevuse võimestamine“ (Suund 2) tegevusi rahastati SA Eesti Puuetega Inimeste Fondi vahendusel Hasartmängu-maksu Nõukogu vahenditest sotsiaalministeeriumi strateegilise partnerluse raames vastavalt 214222 ja 24650 euro ulatuses. Põhikirjaliste eesmärkide saavutamist, tegevuste elluviimist ning kogumõju suurendamist toetasid lisaprojektid ja omaosalus. Suuremaid lisaprojekte rahastasid EL Interreg programm (SENSationalSTEM projekt 39316 eur), Justiitsministeerium (Õigusnõustamise projekt 65000 eur), Sotsiaalministeerium (Töehõive süsteemi toetavad tegevused 35881 eur) ja *Active citizens fund* Avatud Eesti Fondi vahendusel (Ligipääsetavuse teadlikkuse tõstmise projekt 5267 eur). Lisaprojekte rahastasid veel Regionaalsete Investeeringute programm jt teised asutused, organisatsioonid ja eraisikutest annetajad.

EPIKojas oli aruandeperioodi lõpus töölepinguga tööl 7 töötajat, neist 3 osakoormusega. Lisaks palgati aruandeperioodil võlaõiguslike lepingute alusel kaastöötajaid lühemaks või pikemaks perioodiks. Töötajatele arvestati brutotöötasu 2022. a eest kokku 173929 eurot, sh. juhtkonnale 40873 eurot (nii põhitöötasu kui täiendavad projektipõhised töötasud).

EPIKoja juhatus ja meeskond